

rodovnost ohrani! — Čudil pa sim se, de je bilo gotovo polovico Horvatov v cerkvi bôsih. „Kranjac“ je že bolj ošaben — raji v cerkev ne gré, ko de bi bos šel. Ko sim premišljeval, od kod to pride, ker Horvaške opanke ne morejo drage biti in so gotovo veliko boljši kup od Krajskih čevljev, sim se na enkrat spomnil, de dež gré, in de opanke postanejo v mokroti — „sicut uter in pruina“. — Potem sva ogledala vojno orožnico, v kateri je veliko orožja, pa nič posebno znamenitiga. Tudi predmestje, ki mu „Baina“ pravijo, na severno-zahodni strani mesta sva ogledala. Tù sim komaj verjel, de so zale velike hiše vse lesene. Tako lepo so namreč izdelane in pobeljene, de bi človek menil, de so vse terdno iz kamnja sozidane. Na Kupi so bile tù ravno tri velike pokrite ladja iz Siska, kakoršnih nisim do takrat še vidil. — Poslednjič sva šla še na jugo-izhodno stran v Rakovac, ki je tudi, tako rêči, Karlovško predmestje. Med Rakovcam in mestam je poleg ceste velik prostor, kjer imajo vsak teden znamenit živinsk somenj. V Rakovcu pa ima polk Sluinskih graničarjev poglavno učilnico čveterih razdelkov.

Drugi dan je proti poldne dež nehal; in desiravno je bila cesta silno blatna, sim šel vender precej po kosilu spet v Rakovac in dalje naprej v granico Sluinskiga polka. V neki vasi z imenam Kamensko, mende dvé uri od Karlovca, je ravno shod bil; vidit, kakošne šege in veselice imajo Horvatje o takih priložnostih, sim se tjè napravil. Pri Mostanju je bila Korana čez breg stopila in senožeti že močno zalila. Unikrajreke je druga vas, ki ji Turn pravijo, in kjer je na levi stranska pot v Kamensko. Zastran blata pa nisim tjè, temuč raji po veliki cesti bolj na desno šel; ali desiravno sim celi popoldan okrog hodil, nisim vender nič posebniga vidil razun nekiga vojaka brez orožja, ki je golonog vole pasel.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Notranjiga. (Odkritoserčin pretres Babudroviga med ljudstvom slovečiga zdravila zoper stekljino). Lepo in hvale vredno je, ako se verli možaki v časnikih očitno za resnico potegujejo in v njih večkrat prigodbe razodevajo, ktere zamo-rejo občinstvu v prid ali v škodo biti, da se ljudstvo uniga poloti, tega pa varje. Kadar se pa take prigodbe očitno naznanujejo, se je treba varovati, da se lahkoverno vse ne pobere, kar ljudstvo dostikrat širokoustno pripoveduje, ampak da se skerbno sledi po resnici, ktera se mnogokrat še le zvé, ako se zagri-njala skrivnostja razgernejo in sapica nepristranske preiskave prežéne gosto méglo, v ktero je resnica dosti-krat skrita.

Obžalovaje, da celò možje previdni, resnicoljubni in navdani goreče ljubezni za blagor občinstva, hvalo pojó ljudski pravlici brez natanjčne in gotove prepričbe, si za dolžnost spoznam spis g. Miroslava v 39. listu Novíc o Babudrovim zdravilu zoper stekljino nekoliko pretresti. Častiti g. Miroslav mi tega ne bo za zlo vzal, ker resnica je edino, česar on in jez iševa.

Opustivši stare babje kvante od čudodelniga kačjiga kamna, ki izvirajo iz časov basnoslovja, kakor tudi preziraje ponôsní popis „modrega obraza“, (od kod ga B. ima? ne vém) „kratkih besed“ in družih lastnost Balantina Babudra iz Matarie, se podam berž v presodbo 5 razdelkov, v kterih je g. Miroslav menda iz preveliciga nagnjenja do misticizma Babudrovo umetnost in njegovo zdravilo tako silno v nebo povzdignil, da noben zdravnik, če je tudi vés pre-pričan zdravilne moči kakošniga zdravila, bi se ne pre-

derznil, strun tako napéti, kakor so napete o ti nego-tovi zadevi, da pojó nezmerno hvalo Babudru, le malo zakrito zabavljico pa vsi zdravniški umetnosti!

Pervič pravi omenjeni sostavek:

»Babuder je vsacega ozdravil, ki je zdravilo prav po njegovem ukazu vžil«.

Tako kratko in gotovo je to rečeno, da bi marsi-kdo mislil, da je resnično kot Amen v očenašu. Ali to ni tako. Vredništvo „Novíc“ je že v 39. listu to reč dobro pretreslo; pozneje bom v poterjenje tega ne-ktore dokaze naznanil. Zde se mi omenjene besede, kakor prerokovanje nekdanjih šembilj, ki so svoje pre-roštva vselej tako zvito stavile na kakošno besedo ali pogodbo, po kateri ni moglo biti, da bi se bilo njih prerokovanje kterikrat napčno izšlo. Taka je z Babu-drovim zdravilam. Če ni pomagalo in je človek za stekljino umerl, se pravi, da ni bilo po Bab. ukazu natanjko rabljeno; če pa ni zbolel ali umerl, se pa pravi, da mu je le Babudrovo zdravilo pomagalo. Da je tako mnenje v zdravilskih rečéh piškov oreh, véjo zdravniki po celem svetu; tedaj se ne bom spu-šal v pretresovanje nepotrebniga, ampak naravnost grém k popisu, kako Babuder ozdravlja.

Babuder ne gré nikdar k nobenimu popadenimu ali bolnimu, ampak ljudje popadeni ali nepopadeni, če so le v kakošno koli dotiko z živino prišli, od ktere se misli, da je bila stékla, se podajo k njemu v Matario in si kupijo skrivnostne štupe za pet goldinarjev (to je nar manjši tarifa), ali pa po-njo pošljejo k njemu. Merica te štupe je zmiraj edina, naj bo človek star ali mlad, mošk ali ženska, okoljšine enake ali inake, — Babu-dru je to vse eno; — z rano, kamor je bil človek po-paden, se on nikdar ne pečá, ampak prepusti to (menda kot majčkinost!) zdravnikom. Štupo, ktere obstojne dele on za skrivnost ima, si sam napravlja. Obstoji pa ta štupa (to je po videzu in notranji moči Babudro-viga zdravila gotovo) iz drobno zmletih španjskih muh (kantariid), kterih nožice, perutničice in drugi deli se dajo že na pogled razločiti in kterih se v naših krajih dokaj najde; drugi obstojni del pa v manjši meri je neko posušeno zeliše, berž ko ne (pa tega no-čem gotovo terditi) volčja jagoda (belladona); v eni davki utegne biti 8 granov španjskih muh, 2 grana pa volčje jagode.

Ni ga zdravnika na svetu, ki bi ne vedil, — pa tudi bolj omikanega človeka ne, ki bi ne bil že slišal od teh dvéh zdravil, ki ste si zoper stekljino med vsimi družimi notranjimi leki nar veči slavo pridobile, čeravno ste se v gotovi stekljini le malokterikrat poterdile in ste tedaj že davnej tudi tistim zdravilam prištete, ktere niso gotove. Da ste si v rokah skrivnotiga „modriga“ moža v naših krajih k taki slavi pripomogle, zna biti, da je za to, ker pri Babudru ta štupa veljá 5 gold., v vsaki lekarnici (apoteki) pa dva krajc. Več pomaga več! — Da so španjske muhe *) poglavitni del Babudroviga zdravila je tudi potem očitno, da po vžití štupi (včasih že po prvi, včasih še le po 2. ali 3. davki) tišanje k scanju, kervomok, težavno požiranje in huda žeja nastopi. Potem, ko se prikažejo te znam-nja, ki so španjskim muham samim po sebi, naj jih vžije, kdor koli hoče, lastne, pravi Babuder, da je stekljina zaterta!! O sancta simplicitas!

Če pa hočemo resnice iskati zastran Babudroviga zdravila, si moramo dobro dobro zapomniti, da ne zbolí vsaki popadeni človek za stekljino, da po tem ta-kim le popadene ozdravljati, ne da nobene go-tovosti o zdravilni moči kakiga zdravila. Tudi vsak stekljine sumljiv pès, ki je človeka popadel, ni bil ste-ke; ker so ga pa berž vstrelili in zakopali brez dalj-

*) Ali saj njim v vsim popolnoma enak keber. Vred.

niga preiskovanja, in ljudje so potem mislili, da je bil stekel. Na priliko le omenim tistiga poredniga fantalina unidan v Ljubljani, ki je šolo zamudil in se kazni uiti zlagal, da ga je stekel pès popadel. Kakošen hrup se je vzdignil berž potem, dokler ni živinozdravnišnica, kamor je bil pès na ogled dan, rekla: da pès ni stekel, ampak popolnoma zdrav. Ko bi se bilo primerilo bilo, da bi se bil stekljine okrivčeni pès kam zgubil in bi bil fant Babudrovo zdravilo vžil, gotovo bi bila tromba na glas zapela: „spet je eniga ozdravil!“ Koliko tacih ozdravljenih se šteje že Babudru v čast! Ozdravljati (behandeln) in ozdraviti (heilen) je pa dvojno. (Konec sledi).

Iz Vodiške fare na Gorenškim. Pazite na otroke in na oginj! Gotovo še niso pozabili bravci „Novic“ hude nesreče pogoriša, ki je 1. dan aprila zadela vas Polje v Vodiški fari; pa s pomočjó bratovšine sv. Floriana, s pomočjó bližnjih in daljnih dobrotnikov se je jela nova vas med velikim terpljenjem lepo kazati. Pa Bogu se usmili! Preteklo nedeljo popoldne preden ena ura preteče, je bilo spet 12 hiš z veliko drugimi poslopji v pepèlu. Le s tem, de je bil en pod med starimi in novimi poslopji podert, se je obvarovalo, de oginj na nove, po zadnjim pogorišu ravno dodelane, poslopja preskočil ni.

Samo 3 pogorelci so posestniki zemljiš, ki so bili že ob prvem ognji bolj ali manj hudo poškodovani. Samo dva sta po tri sto gold. zavarovana; in pa tisti pod, ki je bil podert. Štirje so kajzarji, ki nimajo zdaj družiga, ko požgane tla, kjer so njih lesene hišice stale; pet je bilo bajt z gostači natlačenih, ki so zdaj s svojimi obilnimi otroci tako rekoč nagostali. Če je že posestnik pogorelc usmiljenja vreden, toliko več ti reveži, ki nimajo nič v usta djati, z ničemur se odeti, nikamor svojih trudnih glav položiti.

Prosimo toraj pomagajte jim! Vsak vinar, vsaka še tako slaba capica bo s hvaležnim sercam sprejeta *).

Kako pa se je spet oginj začel? Nek fantič je v svoji neumnosti po peržigavnih klinčkih za pôdam oginj napravil, kar je revše v svoji priprostosti pred kantonskim komisarjem, ki je še tisti večer iz Kamnika prihitel, na tanjko povedalo. On je scer prav brihten, in za svojo starost v keršanskim nauku prav dobro podučen. — Pazite toraj na oginj, posebno na peržigavne klinčike, in na otroke majhne in tudi velike. Velike, pravim, ker ni davno, ko so tukaj v neki drugi vasi pred eno šupo odrašeni fantje sedeli in tabak puhali. Ko odidejo se začne tam kaditi, pa k sreči so ljudje oginj berž zapazili in ga zadušili. Gotovo je eden fajfo izterkal, ali pa prižigavni klinček tje zagnal. Pa ne le samo kmetje so tako sirovi, tudi vi mestničani niste nič modrejši. Ni davno, ko je nek Ljubljančan pri Koširji na Brodu pod Šmarno goro konec tleče cigare proč zagnal; ta perletí na pezdije pri hlevu, vname se in tudi tam bi bilo pogoriše, ako bi ne bili drugi do časa zagledali in pogasili. Tudi Šentvid na Dolenskim je pred nekimi leti zaveržena cigara zapalila in čisto posmodila. Še veliko napak, po katerih pogoriša vstanejo, imam zapomnjenih, pa za zdaj naj bodo ti zgledi zadost. M. P.

Novičar iz mnogih krajev.

Zastran denarnih zadév našiga cesarstva pravi nek razglas iz Frankobroda tole: Vlada bo v vunanjih deželah za 35 milionov sreberniga denarja na pôsodo

* Tudi vredništvo »Novic« prejme radovoljno milodare.

Vred.

vzela; s tem najemam bo posebno banki ostanjk noviga dolga poplačala, da pride ona tako spet v stan, bankovec s srebram menjati; tudi si bo vlada na vso moč prizadevala, državni popirnatí denar sčasoma popolnoma vničiti, in novi sreberni in zlati denar le po tisti notranji vrednosti kovati, kakor ga kujejo na Nemškim in Francoskim. — Popirnatih šestíc in desetíc bojo prihodnjič vsak mesec kaj sožgali, da jih kmalo ne bo več, kar je toliko bolj prav, ker jih je veliko tako izverstno ponarejenih, da jih tudi zveden človek teško spozná. — Prenaredba šolskih rečí je gotova; državnemu svetovavcu baronu Buol-u je osnova te prenaredbe izročena. Gosp. minister podúka, grof Thun, se je podal v Karlovarške toplice. — Podaljšanje železnice od Treviža v Videm je dovoljeno in se bo še ta mesec začelo. — Car rusovski je na Dunaji vradnikam in služabnikom cesarske hiše 80.000 fl. podaril, redov pa je razdelil čez 100. — Cara so tudi v Berolinu posebno slavno sprejeli; pri slovesnim kosilu mu je kralj Pruski, ko je vsim gostam veléval kozarce z vinam do verha napolniti, takole v nemškim jeziku napil: „v mojim in moje armade iménu, in v iménu vsih zvestih Pruskih serc napijem zdravico Njih veličanstvu Ruskimu caru. Ohrani ga Bog tistimu delu sveta, kteriga mu je Bog v dedšino dal, in temu času, kterimu je neobhodno potreben!“ Car mu na to po francosko odgovorí: „Bog ohrani Vaše veličanstvo!“ — pozneje se je še enkrat vzdignil, po nemško rekoč: „Pijem na zdravje kralju Pruskimu in njegovi slavni armadi“. — Na Dunaj je prišlo te dni iz Ogerskiga in Banata veselo telegrafno naznanilo: da je skozi 8 ur dež polje tako pomočil, da se ni za dober pridelk žita nič več bati, ako ga toča ali povodinj ne zadenete. — V Dunajskim „Volksbothe“ beremo, da je (kje? ni povedano) nek zdravnik polčetero leto stariga fantiča stekljine z omotico „Kloroform“ ozdravil, ktero je tako dolgo ponavljal, da je bil fant stekljine rešen. — Na Turškim v pašaliku Damaškim se je toliko kobilic prikazalo, da je Mehmet Paša z več bataljoni svoje armade nad nje planil, pokončati ta škodljivi merčes. Tu se je že prerokovanje spolnilo, ki pravi: „In spremenijo svoje meče v serpe“.

Zvezdoslovska novica.

Nek prikazek na nebu je pomina vreden. *Venera*, ena tistih zvezd, ktere svoje mesta na nebu premikujejo in se tedaj premičnicam (planetam) prištevajo, je na svojim potu 25. t. m. na tako mesto dospela, da bo, zlasti 13. dan prihodnjiga mesca rožnika, tako svitla, da jo zamore vsak tudi opoldne, ko nar bolj sonce sije, viditi. *Venera*, nar lepši in nar svetlejši zvezda, ki jo mi Slovenci tudi pod iménam daníce in večernice poznamo, stoji zdej poldrugo stopnico (grad) od lune; ena stopnica na nebu je pa enaka prostoru, ki ga dvé polni luni potrebujete. Ceravno je ta prikazek popolnoma naraven in zvezdoslovcem natanjko znan, ki véjo, da danica ali večernica v svojim teku nar manj vsako osmo leto na tako mesto proti zemlji pride, da celò po dnévu ob soncu se na nebu bliší, so vunder nevedne ljudstva po tem prikazku nekđaj vse preplašene bile in se bale, da pomeni to, kakošno posebno nesrečo itd. Taka je bila leta 1716 v Londonu, taka v letu 1798 v Parizu, kjer je ljudstvo tako straha trepetalo, da je mogel slavni zvezdogled Lalande pismo razglasiti, v kterim je ljudstvo o tem naravnim prikazku podučil in potolažil. — Sedaj imamo prilóžnost ta prikazek brez strahú ogledovati in premišljevati: ali sedanje za ta čas nenavadno gorko vreme ni morebiti v kakošni vezi s tem stanjem Venere.